

leesgewoonten. De confessionele media bereikten een minderheid van het Nederlandse lezerspubliek; hun oplage-cijfers liepen achter bij de verkiesingsresultaten en de maatstaven van een godsdienstige overtuiging. Er moet echter één voorbehoud worden gemaakt. Ofschoon de abonneecijfers voor de protestants-christelijke pers achterbleven bij de andere, mag men veronderstellen, dat in deze kringen, speciaal onder antirevolutionairen, het verschijnsel van de dubbel-lezing frequent zal zijn geweest. Een blad als *De Standaard*, Kuypers spreektrumpet, ging in de kleinere plaatsen dikwijls van hand tot hand.

Was de confessionele abonnee een schaars goed, omgekeerd kan men stellen, dat het hervormde en het katholieke element niet is weg te denken uit de neutrale of liberale pers. De waarneming van het laatste moet men evenwel zó interpreteren, dat de journalistiek een bijzondere vluchthaven is geworden voor predikanten, die in het voetspoor van het modernisme in de Nederlandse Hervormde Kerk afscheid namen van het ambt en in de publicistiek een onderkomen vormden. Tot deze groep valt te rekenen de ex-predikant I.A. Lamping, hoofdredacteur van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, en J. de Koo, de journalistieke leidsman van het links-liberale weekblad *De Amsterdammer*. De historicus L.J. Rogier heeft erop gewezen, dat het *Algemeen Handelsblad* in 1828 een schepping is van de katholieke Amsterdamse makelaar Jacob Willem van der Biesen en dat de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* in 1842 een initiatief is van de boekverkoper Henricus Nijgh, die in ieder geval uit een katholieke familie stamt.³ Uit de studie van Vos kan blijken, dat de wederopstanding van *De Telegraaf* in 1951 het werk was van de katholieke politicus en oud-minister Steenberghe. Hij verzamelde om zich heen een groep financiers, die bereid bleken een half miljoen te betalen aan de Nederlandse staat teneinde de na-oorlogse herverschijning van *De Telegraaf* mogelijk te maken. Steenberghe bracht de groep in contact met zijn vroegere werkgever, de katholieke textielfabrikant R.A. van Puyenbroek uit Goirle, die de belangrijkste aandeelhouder werd.⁴

2. Politieke functie

Steenberghe's initiatief was in 1951 een politieke daad. Het vermoeden lijkt gewettigd, dat hij, die tezelfdertijd zo'n prominente plaats innam in

3. L.J. Rogier; *De Nederlandse pers van gisteren en heden. Overwegingen van een buitenstaander* (Nijmegen\Utrecht 1954) 9.

In het *Nederland's Patriciaat* wordt vermeld, dat de familie Nijgh protestants is vanaf de negende generatie; vanaf Henricus Nijgh (1815-1895). Dat zou dus een ontkenning inhouden van Rogiers mededeling, dat de stichter van de NRC katholiek was. *Nederland's Patriciaat*, 15 (1925), 319-323.

4. Vos, op. cit., 449.